

Prædiken 21.s.e.trin 20.10. 2024 kl.10.00.
Salmer:743, 862, 349, præd, 655, altergang,751
(jeg vælger epistlen fra 1. tekstrække)

Evangelium: Lukas 13,1-9

Sådan lige, når man hører dagens tekst, så tænker man måske: det er en barsk omgang. For der tales om ulykker og grimme hændelser, og der bruges ord om omvendelse, som så nemt kan virke som et alt for stort krav.

Så lige ved første øjekast, så kan man blive kastet ind i nogen tankemønstre, som man måske slet ikke har lyst til.

Men prøver vi så igen, altså prøver at høre hvad Lukas har på sinde, så dukker der faktisk noget stik modsat op. Og det ligger i lignelsen om figentræet. Det er den, der giver mening til det hele, synes jeg. Og også til hvad omvendelse er.

For vi har en gartner, der ber' for sit træ: "åh giv det et år til, så vil jeg være mere omhyggelig med at grave og vande". Hans ord og hans kærlighed til sine figentræer, den synes jeg giver mening til hele dagens tekst.

Så jeg tager fat i den første del, for hvordan hænger det sammen med den gode gartner? Her fortæller Lukas om to slags ulykker:

Det ene eksempel er de ulykker, som mennesker påfører andre; her med en fortælling om råhed, hvor Pilatus, har slået sine fjender ned og ydmyget dem.

Det andet eksempel handler om nogle mennesker, der

var på det forkerte sted på det forkerte tidspunkt, i Siloa, hvor et tårn styrtede sammen. Et rent tilfælde.

Måske virker de to slags ulykker lidt fremmed for os.

Men selv om de er fra en anden tid, så er der noget, vi kan genkende.

Nemlig den *mærkelige* tanke om det ikke - et eller andet sted - er folks egen skyld, hvis der sker dem noget grimt...

Ja, vi kan jo ikke lide, at vi får den slags tanker. Men de er overalt. Måske ikke lige når en ulykke er et rent tilfælde. Men ellers.

Når der er krig: 'jamen er de ikke selv skyld i, at det er sådan? Ku de ikke bare...så ville de nok ikke blive udsat for bomber, for terror...' Hungersnød: ku de ikke bare... Eller når man bliver ramt af sygdom: 'jamen jeg har da ellers levet sundt?' - eller når noget går helt galt i en relation: 'det er hans eller hendes skyld...'

Vi er tit hurtige til at ville finde en mening, når mennesker lider. Måske tror vi, at det så er lettere at leve med?

Og tit tager vi den letteste forklaring først: det er nok deres egen skyld. Måske er det ikke ligefrem en straf for noget, de har gjort, men det er måske en konsekvens eller en følge af...vi har sådan en slags primitiv tilgang.

Vi skyder tit skylden på andre, og endda på ofrene.

Gør vi det, for ikke at blive for berørt? Altså for at ku' holde os på afstand? ...Eller, er det en måde at vaske hænder på? Der, hvor vi ikke vil undersøge om vi selv

har et med-ansvar, - eller kunne gøre noget mere for at hjælpe?

Det er en kendt, men også en grim side af vores menneskelighed, som Lukas tager fat i, det, at vi skyder skylden på ofrene selv.

Og så lader han Jesus stille spørgsmålet: ”mener I, det er deres egen skyld? Var de værre end andre?”

Svaret er et rungende og klart NEJ.

De er ikke selv skyld i deres ulykke. Nogen af dem.

Ingen har mere skyld end andre; eller sagt på en anden måde: alle har skyld. Alle pådrager sig skyld. Og derfor har alle brug for omvendelse.

Det er i det lille ord ALLE, at Jesus opløser vores tanker om, at lidelse nok er en slags straf for noget, nogen har gjort. Og det er også i det lille ord ALLE, at det bliver slut med at kunne sætte sig på afstand, og køligt vurdere om ikke dem, der lider eller er ofre, måske selv har lidt skyld i det. Det er slut med at tænke, at det er de andre, der ikke er som de burde være. For det lille ord ALLE tager os alle sammen med i samme bad. I samme menneskehed.

Og nu går jeg til det med omvendelse. Og det gør jeg i lyset af den gode gartner, der i lignelsen ber’ for sit figentræ.

For hvad er omvendelse? Og hvordan kan vi forstå det? Os, der sidder her?

Jeg er simpelthen gået i mine ordbøger. Fordi, når vi hører ordet omvendelse, så dukker der hurtigt så mange betydninger op, som har med en særlig, men lille del af

vores tradition at gøre. Nemlig omvendelse forstået som det der pludselige nedslag i et menneske, at det har brug for gud; sådan som Paulus oplevede det på vej til Damaskus og som Luther, da han smed et blækhus efter djævelen i sin munkecelle. Vi har mange af den slags beretninger om store pludselige nedslag i mennesker, der forandrede deres liv fuldstændigt. Og det kalder vi omvendelse.

Og med den slags fromme heltehistorier, så kom der et ideal ind i en del af kirken, at sådan bør vi andre også opleve det. At tro rigtigt skulle så være at blive slået omkuld i sit inderste, så Kristus kan komme til.

Sikke et vanvittigt krav at stille!

Så jeg gik i mine ordbøger for at se, hvad der ligger i ordet omvendelse.

Det betyder egentlig bare forandring. Om den er pludselig, om den sker over tid, og over lang tid, det har ingen betydning. Ordet omvendelse på græsk betyder at forandre sit sind, sin tankegang, sin måde at tænke på, sit sindelag.

På græsk er der eet ord for den forandring der sker fysisk, altså når noget ændrer skikkelse, som når et frø bliver til en plante. Og så er der et lignende ord for den forandring, der sker i vores fornuft og i vores sind. Og det sidste oversætter vi med ordet omvendelse.

Omvendelse er at tænke; at tænke om; tænke sig om;; ændre synspunkt, vende sit sind; ikke stivne og forhærdes.

Det synes jeg giver nogle glade tanker om, hvad det er Lukas vil have frem. Og pludselig giver det mening, at vi skal høre lignelsen om figentræet. Om denne gartner, der ber' for sit figentræ. "Giv det et år mere. Så skal jeg grave omkring det, sørge for vand og gødning."

Måske bærer det så frugt næste år?"

Åh dette lille "måske". Sikke meget tiltro gartneren har til sit figentræ. Og sikke meget ansvar gartneren tager for sine figentræer. Han ved, han skal pleje dem.

At det ikke kun er dem alene, der skal sørge for at bære frugt. Og at figentræer kan have vilkår, der gør, at de til tider ikke giver særlig meget frugt, eller kun nogle halvsure nogen; til andre tider vælder frugt frem, nærmest uden at træet ved det. Et figentræ har brug for pleje, et figentræ har brug for en gartner; det hele sker i et samarbejde mellem gartner og figentræ.

Men figentræerne skal også samarbejde med hinanden, for nu at blive i billedet: et træ har brug for de andre, så det kan blive bestøvet, måske stå i læ, men også suge vand op i et netværk af rødder sammen med de andre.

Omvendelse ser jeg som det der stille møde mellem en gartner og et figentræ, hvor gartneren har øje for sit træ. Og hvor figentræet viser sin gartner, at nu vil jeg gerne have mere vand og anden næring.

Forandringen begynder måske bare der, hvor vi længes efter at være et figentræ blandt de andre. Hvor vi håber, at vi har en tålmodig gartner. Hvor vi har tillid til, at ethvert træ giver frugt, som det bedst kan.

Amen.